

TERUG NAAR DE NATUUR

Niets doet je zo verlangen naar de natuur als een paar maanden verplicht binnen zitten. Wandelen, vogels kijken en zelf groente verbouwen zijn nog nooit zo populair geweest. Journalist Sylvia Blazer vraagt zich af: zou dit dan het kantelpunt zijn?

TEKST SYLVIA BLAZER FOTOGRAFIE LISELORE CHEVALIER

Heb jij ze ook? Wadlopende vrienden, vrienden die hun spaargeld voor een koophuis in Amsterdam zomaar ineens besluiten uit te geven aan een volkstuin-tje net buiten de ring, vrienden die moes-tuintjes pachten en hun eigen groenten verbouwen, en die hun *boozy* vakantie op Ibiza vervuilen voor een weekje hiken door de Zwitserse bergen. Een buur-vrouw die zichzelf ineens vogelaar noemt

en de huidige immense populariteit van natuur-minnende merken, zoals Patagonia en Birkenstock, doen bij mij de vraag rijzen: ben ik nou gek, of is er een herwaardering voor de natuur gaande?

Met de komst van corona lijkt deze herwaardering alleen maar toe te nemen. Beelden van een kwal in een Venetiaans kanaal en een heldere lucht boven China gaan de wereld over. Ook opvallend: de getransfor-meerde wandelsandaal die deze zomer een trend was. >

Herinner je je dat verguisde model met klittenband nog? De 2.0-versie is onder meer bekleed met tweed of uitgevoerd als een cleane leren variant. Omdat we blijkbaar behoefte hebben om in de natuur te wandelen, maar dan niet met van die lelijke dingen aan onze voeten. En is mode niet een weerspiegeling van wat er leeft in de maatschappij?!

Even terug naar mijn vogelende buurvrouw. Zij behoort tot een jonge, zich snel uitbreidende groep enthousiastelingen die vroeg opstaat om vogels te bekijken in de natuur. «Vogelen heeft een vogelvucht genomen», grapt Arjan Dwarshuis, bekend vogelaar en auteur van het boek *Een bevlogen jaar*. Daarnaast zet hij zich in voor UICN NL, een organisatie die in samenwerking met lokale NGO's bedreigde stukken natuur opkoopt, zodat deze permanent beschermd worden. Ook Dwarshuis merkt dat er een herwaardering voor natuur gaande is: «Niet alleen het vogelen heeft een vogelvucht genomen. Als ik vijf jaar geleden tegen mijn niet-vogelende vrienden zou hebben gezegd dat ze minder vlees moesten eten omdat dat beter is voor de planeet, zou iedereen me hebben uitgelachen. Nu kopen ze op eigen initiatief vegan mayo! Het zilveren randje van de coronacrisis is dat mensen meer om zich heen gaan kijken. Je merkt dat mensen massaal de natuur in trekken en er meer waardering voor krijgen. En daar begint het allemaal.»

Nu is de vraag: is deze herwaardering blijvend, of vergeten we de natuur weer net zo snel als dat we een vliegticket boeken?

QUARANTAINECADEAU

Veel mensen – lees: die zonder jonge kinderen – ervaren de quarantaine als een dankbare rem op hun drukke bestaan. Ineens was er de verplichte rust om te koken of gewoon een boek te lezen. We gingen langzamer leven en kregen een diepere waardering voor alles dichtbij: je betere vrienden, je familie maar ook de omgeving om ons heen.

Lidewij Edelkoort, de wereldwijd gerespecteerde trendforecaster (door *Time Magazine* bestempeld tot een van de vijftientig meest invloedrijke personen in de modewereld), ervaart de quarantaine en het langzamer leven als een cadeau. In een interview met het Deense Design magazine *Dezeen* zegt ze: «Het ziet er naar uit dat we massaal een consumptiequarantaine ingaan, waarin we leren om blij te zijn met een simpele jurk en oude favorieten herontdekken, vergeten boeken gaan lezen en flink gaan koken om het leven meer glans te geven.» In VPRO's *Tegenlicht* gaat ze nog een stap verder: «Het virus is perfect voor de aarde. Want

na twee maanden non-productie in China zien we dat de lucht niet meer vervuild is, en het water in Venetië is helder.»

Dat lijken misschien harde woorden, maar Edelkoort heeft zeker een punt. Want hoewel klimaatverandering en milieuvervuiling al jaren bekende en prangende wereldproblematiek zijn, kan een virus er blijkbaar voor zorgen dat overheden wél verstrekkende maat-

regelen treffen om het dilemma in te dammen. En zien burgers de ernst van de situatie in, en zijn ze bereid om daaraan te gehoorzamen.

Dwarshuis ziet de coronacrisis als een les voor meer waardering van de Nederlandse natuur: «Natuurbescherming begint allemaal bij meer waardering. Als je ziet hoe mooi het is, wil je het eerder beschermen. Voor de meeste mensen is het denk ik zonneklaar dat het virus is ontstaan omdat we wereldwijd niet goed omgaan met de natuur. Dat veel diersoorten onder beestachtige omstandigheden worden gehouden, waardoor virussen kunnen overspringen naar de mensen en zich zo gemakkelijk kunnen verspreiden naar de wereldbevolking. In die zin is het ook een lesje nederigheid. We moeten hier iets mee doen.»

BACK TO BASIC

De spaarzame momenten dat we tijdens de lockdown naar buiten konden spendeerden we overduidelijk het liefst in de natuur. Sterker nog, de Nederlandse

*Vrienden
verruilen hun
vakantie op
Ibiza voor een
weekje hiken
door de bergen*

natuur werd drukker bezocht dan ooit, merkten ook Staatsbosbeheer en Natuurmonumenten. Een ontluikende lente is moeilijk te weerstaan, zeker bij verplicht binnen zitten. In juli dit jaar heeft marktonderzoeksbureau Motivaction onderzoek gedaan naar onze houding en visie ten opzichte van de natuur ten tijde van de lockdown. Hieruit blijkt dat 62 procent van de Nederlanders meent dat ze deze periode beter zijn doorgekomen omdat ze konden 'ontsnappen' in de natuur.

Ook Agnes van den Berg ontging de massale trek richting de Nederlandse natuur tijdens de intelligente lockdown niet. Van den Berg is omgevingspsycholoog en hoogleraar natuurbeleving in Groningen, gespecialiseerd in onderzoek naar natuur en gezondheid. «Als mensen in een persoonlijke crisis raken, dan keren ze vaak terug naar natuur. Ze gaan tuinieren, door de duinen wandelen en kamperen, en beseffen dat de natuur een belangrijk hulpmiddel is. Persoonlijke crisis maakt het voor mensen duidelijk dat natuur heel fijn is. In dit geval was dat een crisis die we allemaal deelden.»

Zo gek is dat niet, want meerdere wetenschappelijke onderzoeken wijzen uit dat vertoeven in de natuur erg heilzaam is voor onze gezondheid. Van den Berg: «De natuurlijke omgeving is heel effectief in het ondersteunen van je gezondheid en welzijn. Het is een makkelijke manier om blij te worden, je hoeft er niet eens bij na te denken! Ook maakt de natuur dat je minder vatbaar bent voor ziekten en mensen die zich vaker in de natuur bevinden, ervaren een betere levenskwaliteit.»

TIJD VOOR EEN NIEUW HOOFDSTUK

De eerste stappen naar meer waardering voor de natuur lijken gezet. En naast een herwaardering voor natuur heeft corona ons laten inzien dat onze huidige manier van leven niet houdbaar is en in veel gevallen ook niet nodig. Denk aan al die mensen die voor hun werk twee keer per week in een vliegtuig stapten. Tijdens de lockdown hebben ze ontdekt dat digitaal contact en videobellen prima volstaan.

*We gingen
langzamer
leven tijdens
de lockdown
en kregen
waardering
voor alles
dichtbij*

Is dit het begin van een nieuw hoofdstuk? Dat is wel waar Edelkoort op hoopt: «De impact van het virus zal een culturele zijn, en dat is cruciaal om een alternatieve en andere wereld te bouwen. Dit is waar ik op hoop: een ander en beter systeem met meer respect voor menselijke ambacht en werkomstandigheden.»

De bouwstenen voor die nieuwe manier van leven lijken te zijn gelegd. Eerder genoemd onderzoek van Motivaction peilde ook de mening over het belang en behoud van natuur. Daaruit blijkt dat 70 procent van de ondervraagden vindt dat de coronacrisis het belang van het beschermen en uitbreiden van natuur in

Nederland onderstreept. Drie op de vier Nederlanders (73 procent) zijn van mening dat investeren in natuur onderdeel zou moeten zijn van de economische herstelplannen na de coronacrisis.

Een serieuze stap in de goede richting lijkt de publicatie van de biodiversiteitsstrategie van de Europese Commissie eerder dit jaar, waarin staat dat er meer en beter beschermde natuur moet komen in Europa. Ook de voedselproductie moet verduurzamen.

Concreet: over tien jaar moet ten minste 30 procent van het land (nu 26 procent) en 30 procent van de zee (nu 11 procent) in Europa beschermd worden. Hiermee gaat Europa in op de aanbeveling van 145 wetenschappers die jarenlang onderzoek deden naar het verlies van biodiversiteit in de wereld. Vooral in Nederland is dat hard nodig, want slechts 13,4 procent van onze natuur – waarvan slechts 8 procent (!) op land – staat onder Europese bescherming. Het moge duidelijk zijn dat we daarmee niet tot het ereklasje van Europa behoren.

Zou het het dan toch? Als corona één ding duidelijk heeft gemaakt, is het dat de verstoorde balans tussen mens en natuur haar tol begint te eisen en dat we daar nu op moeten anticiperen. Laten we hopen dat die herwaardering van natuur geen trend is, maar een blijvende beweging. Aan het imago van de Birkenstocks zal het waarschijnlijk niet liggen. •